ARCHIPEL

EEN DAGREIS OVER TUINEN EN LANDSCHAPPEN

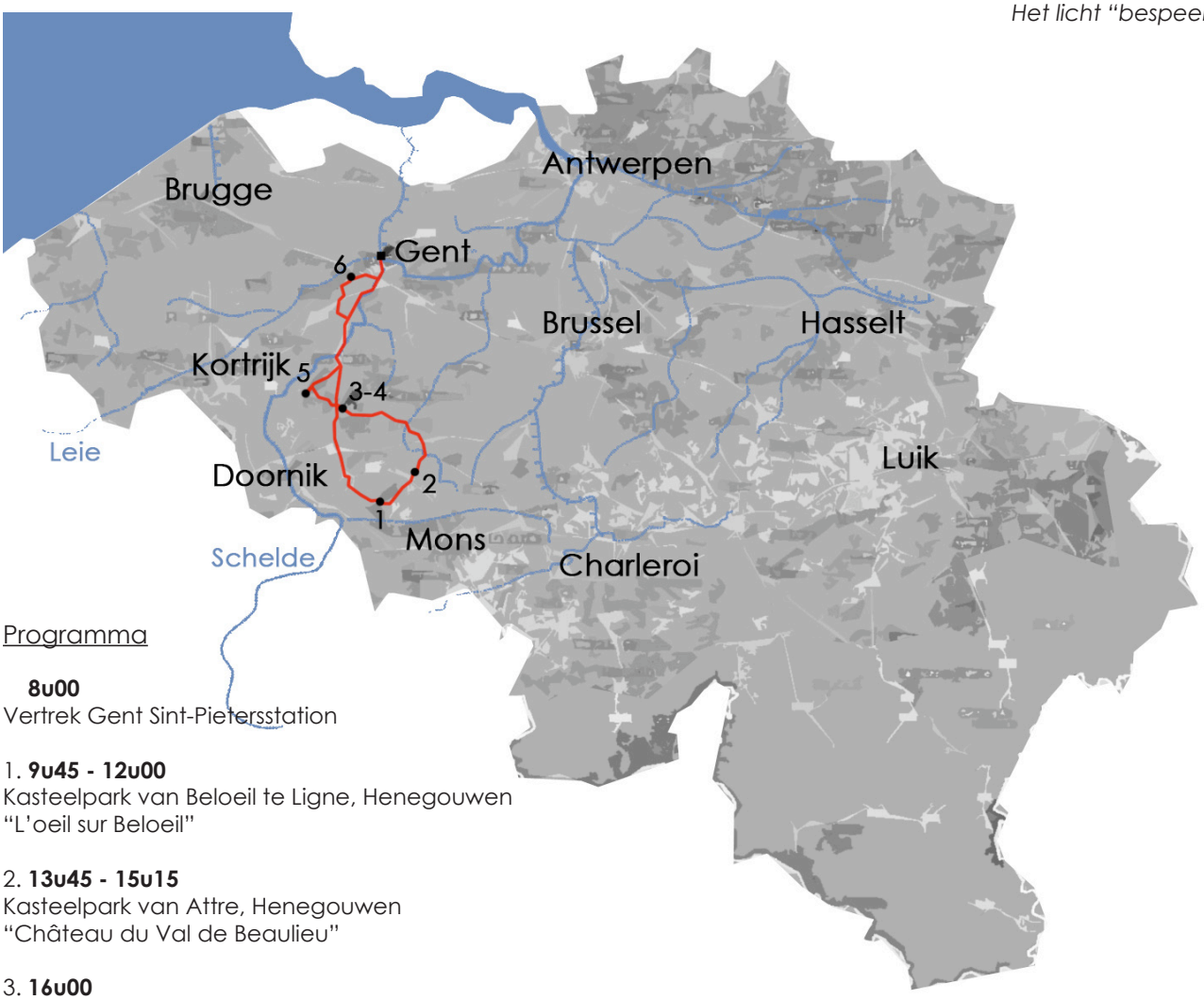
bij en in de Schelde- en Leievallei, tussen Bergen en Gent

Kaart route

Een dagreis over tuinen en landschappen,

Van vroeger en nu,
van groot en klein,
van heuvelachtig en vlak,
van land en water,
bij en in de Leie- en Scheldevallei.

Een tuin is nooit af en groeit verder...
We nemen de 'tijd om de ruimte' te doorwandelen.
Het licht "bespeelt" de tijd...

Programma

8u00
Vertrek Gent Sint-Pietersstation

1. **9u45 - 12u00**
Kasteelpark van Beloeil te Ligne, Henegouwen
"L'oeil sur Beloeil"

2. **13u45 - 15u15**
Kasteelpark van Attre, Henegouwen
"Château du Val de Beaulieu"

3. **16u00**
De stad Ronse, Oost-Vlaanderen
Sint-Hermescrypte en pleinomgeving in de schaduw van de kerk

4. **16u15 - 16u30**
Vlaamse Ardennenlandschap en het park de l'Arbre de Malander te Ronse "Honderd meter boven de zeespiegel", Oost-Vlaanderen

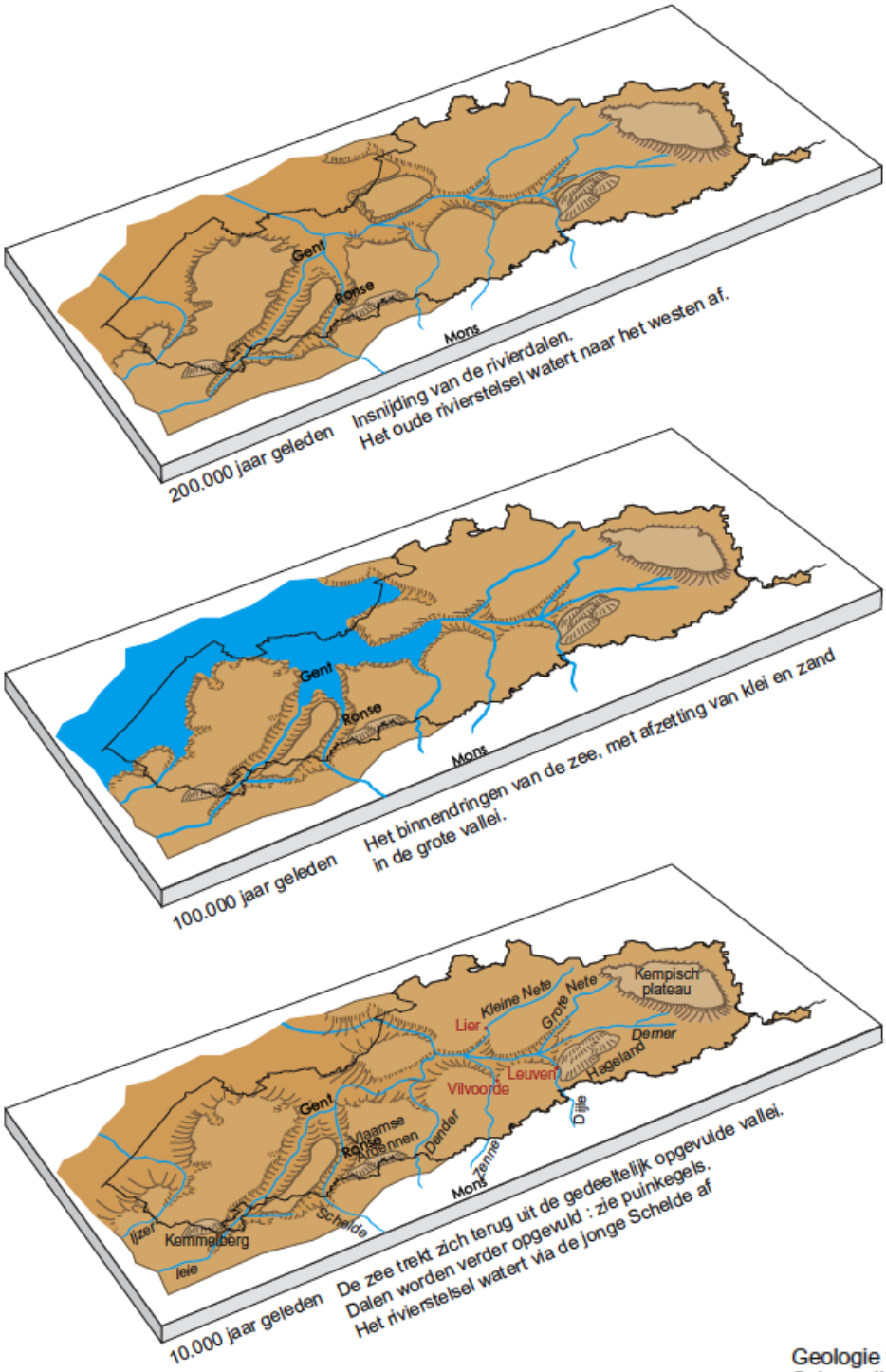
5. **16u45 - 17u45**
Landschappelijke tuin als 'nutstuin' te Kluisbergen, Oost-Vlaanderen.

6. **18u15 - 18u45**
Het Leielandschap van Ooidonk en terrassentuin te Sint-Martens-Latem, Oost-Vlaanderen

19u00
Aankomst Gent Sint-Pietersstation

Opmaak en begeleiding:
Christian vermander
BURO VOOR VRIJE RUIMTE tuin- en landschapsarchitecten bvtl
Visserij 106 B - 9000 Gent Tel: +32 9 225 56 65 Fax: +32 9 223 58 60 E-mail: info@bvvr.be

ONTSTAAN LEIE- EN SCHELDELANDSCHAP

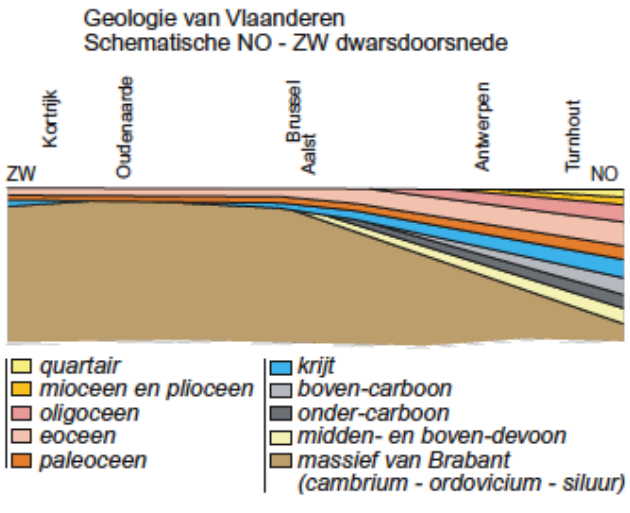
De Vlaamse Vallei ontstond door de vorming van een groot langwerpig dal met een oost-west hoofdas, 10 tot 20 km breed, en een sterke verbreding tot 40 km ten noordwesten van Gent.

Aan het einde van deze ijstijd, (100.000 jaar geleden), smolten de ijskappen en steeg het peil van de zee tot meer gekende hoogtes.
De zee drong toen een heel eind deze Vlaamse vallei binnen, tot aan de mondingen van Dender en Zenne en tot bijna in Mechelen.
Waarop dan vervolgens de vallei ten dele met zand en enkele dunne kleilaagjes werd opgevuld, met een maximale dikte van 30 m.

Nadat de zee zich weer uit de Vlaamse vallei had teruggetrokken hervatte de erosie terug het eeuwige werk om het reliëf te vormen.

Rivierdalen werden weer opgevuld met materiaal uit de tussenliggende gebieden. Op sommige plaatsen werd dit materiaal in de vorm van harde zandformaties in de vallei neergestort.

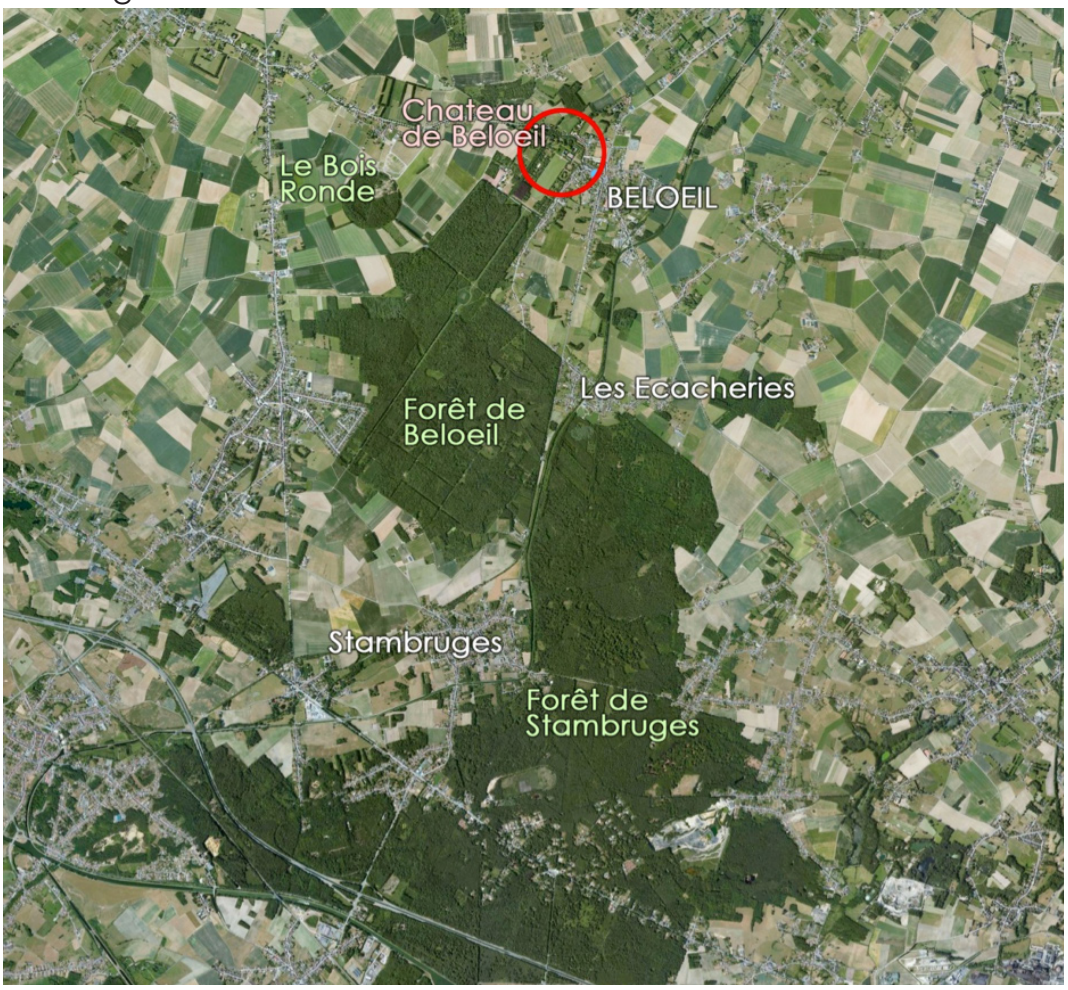
De zwaarbeladen rivieren verstopten hun eigen beddingen, totdat zowat 10.000 jaar geleden het water via de Beneden-Schelde een nieuwe uitweg naar zee vond.

Geologie van Vlaanderen:
een schets, Dr. L. Broothaers,
Ministerie van de VlaamseGemeenschap
AfdelingNatuurlijkeRijkdommen en Energie

1. Kasteelpark van Beloeil te Ligne, Henegouwen
“L’oeil sur Beloeil”

Situering

1. Kasteelpark van Beloeil te Ligne, Henegouwen
“L’oeil sur Beloeil”

Situering

Het Domein van Belœil is sinds de XIVde eeuw de residentie van de Prinsen de Ligne.
Het eigenlijke park is 25 ha groot en vormt samen met het kasteel één van de interessantste weergave in België van barok- en Engelse landschapstuin.

Het parkdomein van Beloeil, in het totaal 120 Ha groot (voornamelijk bosgedeelte, ontstond in de eerste helft van de 17e eeuw.
In 1637 werden gronden gekocht voor de aanleg van een groot park.
Voornamelijk was het Claude Lamoral II die de franse formele tuinen liet uitvoeren vanaf 1718.
In 1721 werd de moestuin aangelegd, nabij het paviljoen van Pomona.

In 1749 werd de bestaande middenvijver (het Neptunusmeer) uitgebreid tot bijna 6 Ha.
Architect Jean-Baptiste Bergé, alsook beeldhouwer Adrien Henrion werkten hieraan mee.

Charles-Joseph De Ligne erfde de eigendom in 1766 en bewerkte deels de tuin van zijn vader en liet met de tijdsgeest van toende Engelse landschapstuin aan de overzijde van het kasteel zelf in 1766 uitbouwen.
ook architect Bélanger werkte hieraan mee.
Na 1786 werd de tuin verder voltooid met een Ruïne en obelisk.

http://www.chateaudebeloeil.com/nl/

1. Kasteelpark van Beloeil te Ligne, Henegouwen
“L’oeil sur Beloeil”

Geschiedenis - Ferrariskaart

Het kasteel van Beloeil, op Henegouws grondgebied, staat al acht eeuwen lang tussen de slotgrachten.

Deze grote heerlijkheid van de Prinsen de Ligne was oorspronkelijk een middeleeuwse vesting. In de loop der eeuwen is het een lustslot geworden.
In 1515 begon Antoine de Ligne met de aanleg van een park rond het kasteel.
Honderdvijftig jaar later werd de ruimte voor het voorplein geflankeerd door twee nieuwe vleugels. Het kasteel werd in 1900 verwoest als gevolg van een brand - de twee vleugels bleven echter intact.
In 1906 werd het kasteel terug opgebouwd.

In de 17e eeuw werden de tuinen naar Frans model aangelegd.
Tien opeenvolgende generaties stonden, tussen 1515 en 1780, in voor het ontwerp en de aanleg van de tuin van Beloeil.

Beloeil biedt het meest volmaakte voorbeeld van het historisch gemengde park in onze streken.

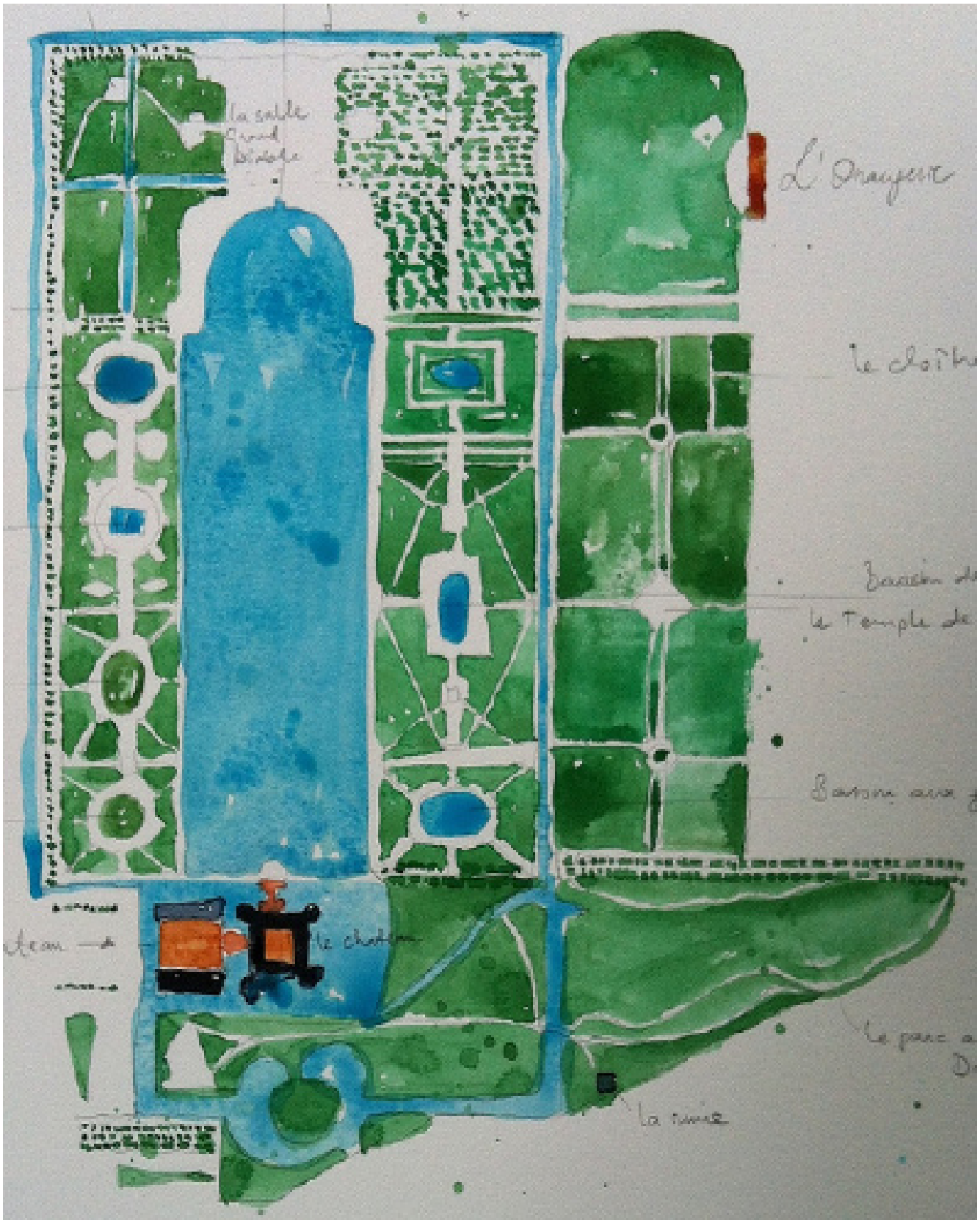
Het domein dankt zijn internationale faam vooral aan zijn 17e eeuwse Franse tuinen die rond de grote vijver liggen en beschermd zijn als monument.
Ze bevatten indrukwekkende sierhagen van haagbeuk met een totale lengte van 10 km, en rijen gesnoeide linden of haagbeuk (soms wel tot 7m hoog) met ineengestrengelde takken.

http://www.chateaudebeloeil.com/nl/

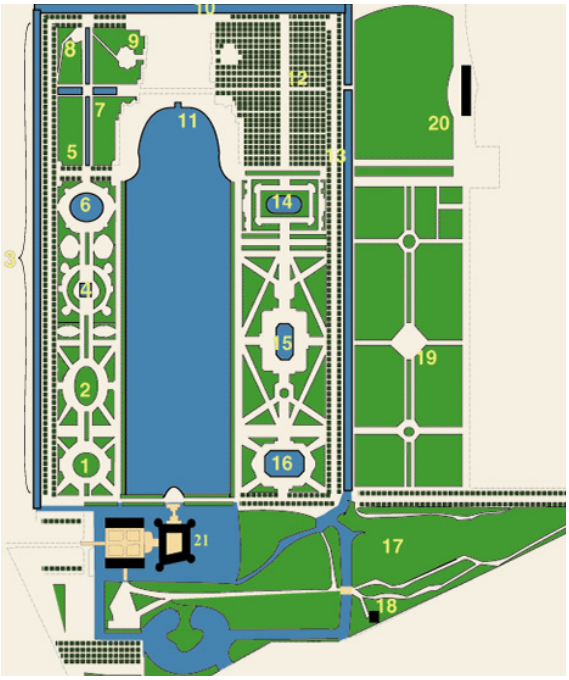
Gids voor tuinen in België, Christine de Groote, 1995, Uitgeverij Lannoo nv, Tielt

1. Kasteelpark van Beloeil te Ligne, Henegouwen
“L’oeil sur Beloeil”

Aquarel van Barbara Luel, 9 april 2012, Flickr.

1. Kasteelpark van Beloeil te Ligne, Henegouwen
“L’oeil sur Beloeil”
Overzicht van de tuin

1. Het Grasperk
Eerste grasperk in de reeks van de bloemperken, de Boulingrin is typisch voor de Franse tuinen alhoewel de afkomst van de naam uit het engels komt, Bowling green, wat betekent tuin om jeu de boules te spelen. De Boulingrin van Belœil is zo gezegd eenvoudig : het is een plaats in de vorm van een wasbak met platte bodem enkel bezaaid met gras en omringd door haagbeukbanken.

2. Het Rozenperk
Het Rozenperk is zo genoemd omdat hier de eerste in België ingevoerde Bengaalse rozestruik-en bloeiden.

3. De Dekenlaan
4. De Goudvissenvijver
Ook al refereert de naam van deze plek aan de kleurige vissen die het geheel opvrolijkten, toch wordt de identiteit ervan in de eerste plaats bepaald door de vele feesten die er werden gehouden.
In de 17de en 18de eeuw wordt de tuin gebruikt als sfeervol kader voor bals, festiviteiten en tal van andere activiteiten.

5. De Minnebeek
“De Minnebeek” is een landelijk fantasietje dat prins Charles-Joseph heeft aangebracht in het park van zijn vader.

6. Het Ovalen Waterbekken
Draagt de naam van zijn vorm. Gevoed door zijn eigen bron, hij vriest slechts toe bij extreme vrieskou.

7. Het Spiegelbekken
In deze laan stonden vroeger lage haagbeuken.

8. De Bronnen
De drie bronnen voorzien de “Spiegels” alsook de “Minnebeek” van water.
De legende wil dat wanneer u een muntstukje in de kleinste (maar ook de diepste) bron gooit en waterbelletjes ziet opstijgen, uw liefdeswens zal worden verhoord.

9. De Zaal van de Grote Duivel
Hier bevond zich waarschijnlijk een eerste kasteel.

10. De Draaibrug
Het is langs deze hoofdweg dat men vroeger de eigendom binnenkwam.

11. Het Neptunusbeeld
De Prins Claude-Lamoral II vraagt, in 1742, aan Adrien Henrion, sculpteur gevormd door Pigale, om het uiteinde van het water te versieren met een beeld dat Neptunus, Eole en Aquillon verenigt.

12. In het teken van de Vijf (Quinconze)
Deze groep bomen, bedoeld als wandelplaats, dankt zijn naam oor-spronkelijk aan de plaatsing van de bomen naar het model van de vijf op een speelkaart.

13. De Malielaan
De tegenhanger van de Dekenlaan aan de overzijde van het park. Oorspronkelijk is de mail een lange zandlaan waar men met houten ballen jeu de boules (balspel) speelde.

14. Het Klooster
Een van de bekoorlijkste plekjes van Beloeil, omringd door twee reeksen haagbeuken.

15. De Damesvijver
Omdat het in het noordelijke deel van de vijver dieper was, konden de dames daar op het einde van de 18e eeuw baden.

Tijdens het Europese Jaar van Parken en Tuinen in 1993 werd de “Damesvijver” met de steun van het Waalse Gewest heraangelegd. De prins Antoine de Ligne heeft er de haagbeuken hernieuwd.

16. De IJsvijver
Ongeveer tot in 1925 werd hier ‘s winters het ijs uitgezaagd, dat dan werd bewaard in de ijskelder achter de moestuin , onder een grote heuvel.

17. Het Hertenpark
Het Hertenpark is strikt privé. Hier bevindt zich de obelisk van prins Charles, de tempel van Morpheus van Bélanger en het eiland van Flora, in de vorm van een klaverblad.

18. De Ruïne
De Ruïne is een typisch overblijfsel van de tuinkapelletjes uit het romantische tijdperk. Ze werd gebouwd aan het einde van de 18de eeuw.

19. De Tempel van Pomona
Gelegen in de groentetuin, is de tempel van Pomone - romeinse godin van de tuinen - een charmant paviljoen (18de eeuw) dat men opmerkt op de weg gelegen tussen het park en de Orangerie.

20. De Orangerie
De Orangerie diende om verschillende bomen en planten te beschermen tegen de vorst.

http://www.chateaudebeloeil.com/nl/

2. Kasteelpark van Attre, Henegouwen
“Château du Val de Beaulieu”

Situering

2. Kasteelpark van Attre, Henegouwen
“Château du Val de Beaulieu”
Geschiedenis - Ferrariskaart

Ridder Wido van Attre werd vernoemd van 1210 tot 1222. Eén van de volgende eigenaars van het goed was Willem de Lalaing.

In 1502 werd Michel de Croÿ, heer van Sempy; ridder in de Orde van het Gulden Vlies, heer van de heerlijkheid. Maar reeds in 1510 stond hij zijn bezitting af aan de familie de Buignies. In 1562 verkocht de familie de Buignies kasteel en heerlijkheid van Attre aan de familie de Franeau.
Een telg uit het geslacht de Franeau zou — naar aanleiding van een moord op een familielid — uit Engeland (waar de Franeau's tot de landadel behoorden), gevlucht zijn en in onze streken beland zijn.

De Ferrariskaart uit 1775 leert ons dat het park destijds een andere vormgeving had en het heraangelegd werd.

Het kasteel, gebouwd in 1752 in Franse classicistische stijl, bezit nog altijd zijn originele inrichting en stoffering. De weelderige kamers ademen de roccocosmaak van de tijd. De zoon van de bouwheer, François-Ferdinand Franneau d'Hyon, maakte er een prachtige microcosmos van alle Lodewijk XV verfijning die zijn tijd te bieden had.
De lambriseringen, schilderingen en het rijstpapier lijken een bewegend landschap.

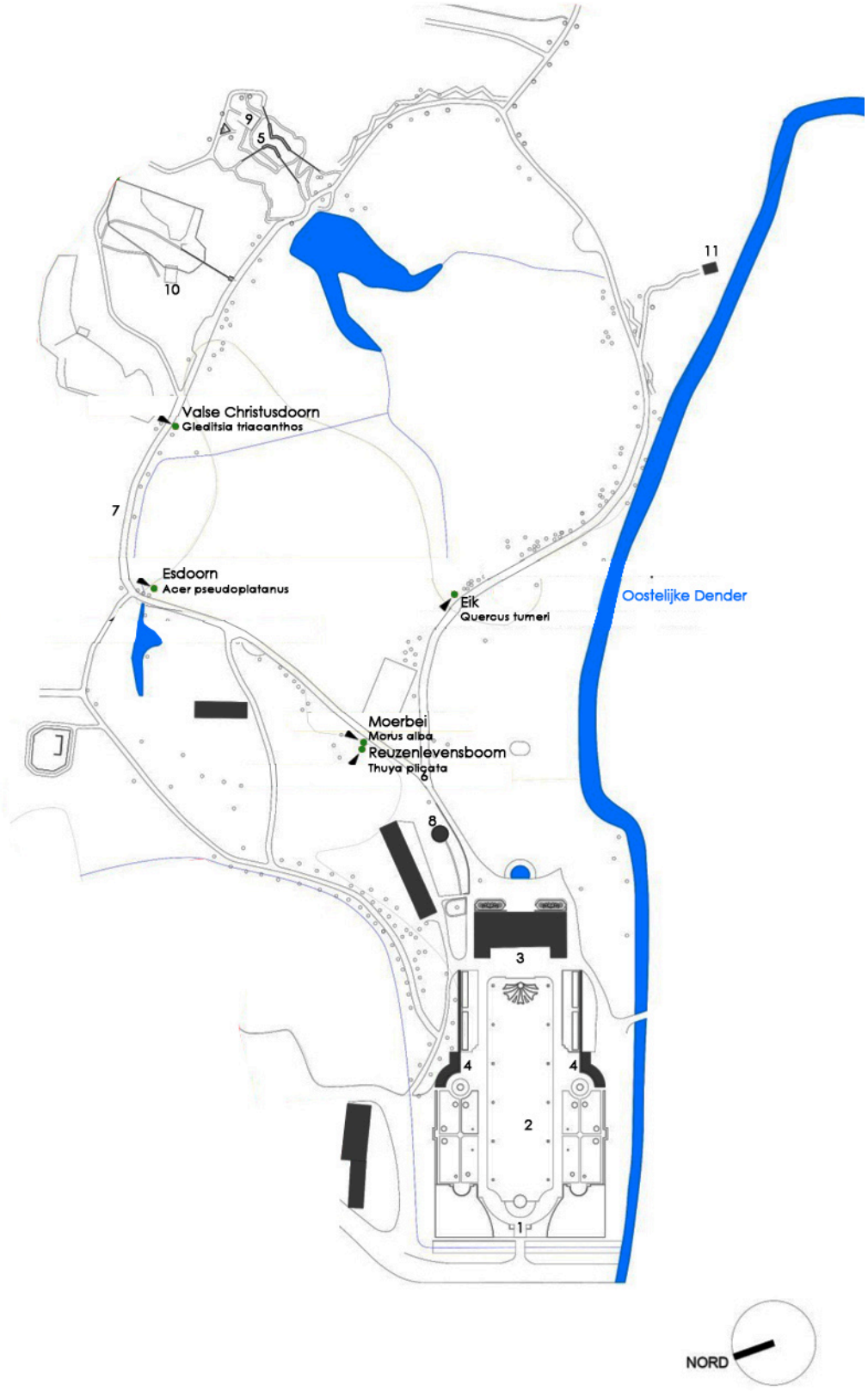
Het park is zowel een Engelse tuin als een bospark en telt ook enkele monumenten, zoals de het duivenhuis uit de 17e eeuw of de “Vignou-toren”, die volgens de legende zou gediend hebben als schuilplaats voor de struikrover ‘Vignou’.

Te midden van al deze natuurlijke pracht vinden we enkele curiosa van menselijke hand. Het toppunt hiervan is de kunstmatige rots. Ze is opgebouwd als een ruïne en is een concrete uitdrukking van het romantisme van de 18e eeuw. Alles lijkt de tand des tijds zeer goed te hebben doorstaan.

Deze artificiële grot van 24 meter hoog in preromaanse stijl werd gebouwd in 1788 en diende als observatieplek bij de konijnenjachten, die eenmaal per jaar werden georganiseerd ter ere van de komst van aartshertogin Marie-Christine en haar echtgenoot, de hertog van Saxen-Teschen.

https://nl.wikipedia.org/wiki/Kasteel_van_Attre
http://www.jardins.tourismewallonie.be/nl/bezoeken/park_van_het_kasteel_van_attre
http://www.vankasteelnaarkasteel.be/tag/attre

2. Kasteelpark van Attre, Henegouwen
“Château du Val de Beaulieu”
Overzicht

Aan beide zijden van het hek bij de ingang (**1**) zien we twee toscaanse zuilen in roze marmer, die herhaald worden aan de andere kant van de weg om het axiale perspectief te sluiten.

Op de plaats van het vroegere classicistische voorplein (**2**) legden tuin- en landschapsarchitecten J.D. Meyer en A. Contant in het begin van de eeuw een gazontapijt aan, dat omboord is met kegelvormig gesnoeide taxussen.

Het elegante classicistische kasteel (**3**) werd gebouwd door François-Philippe Franeau d'Hyon, graaf van Comegnies, en werd voltooid in 1752.

Zijn zoon François-Ferdinand liet op het voorplein twee paviljoenen (**4**) in Lodewijk-16-stijl optrekken. Hij is ook de bouwheer van het pittoreske park en van de beroemde “Rots”(**5**), die van Attre een wereldvermaarde tuin heeft gemaakt. Het indrukwekkende moment is beschermd.

Het park strekt zich uit achter het kasteel. Een wandelweg (**6**)voert tussen mooie oude bomen naar het einde van de tuin.

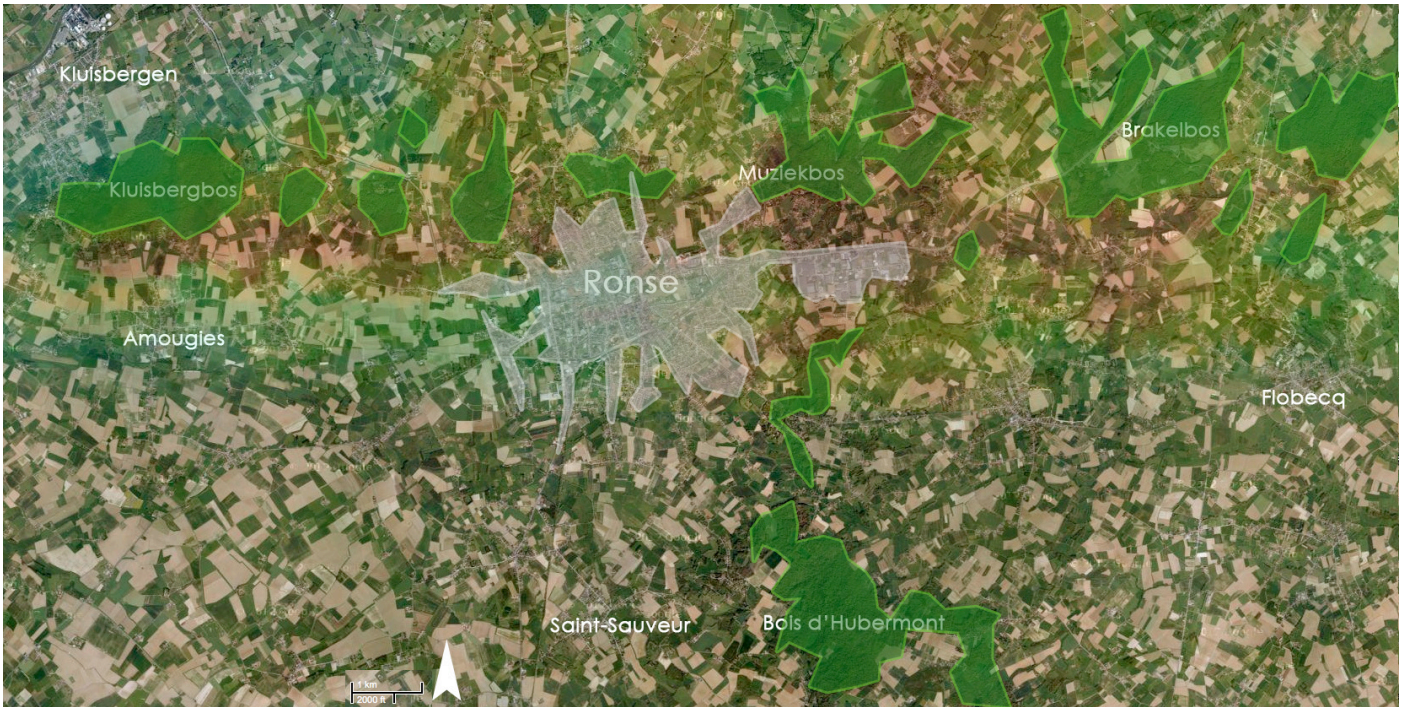
Voor dat men de Rots bereikt, moet men nog door een geheimzinnige bostuin (**7**). Ten slotte komt men aan bij dit indrukwekkende, 24 m hoge monument, dat opgebouwd is uit rotsstenen.

Het park, dat een melancholische sfeer uitademt, bevat nog enkele kleinere monumenten: de duiventil (**8**), Vignoutoren (**9**) en het Zwitserse paviljoen (**10**). Op de oever van de Dender vinden we het Badhuis (**11**), een kleine tempel waarvan de gevel verfraaid is met vier Toscaanse zuilen.

Gids voor tuinen in België, Christine de Groote, 1995, Uitgeverij Lannoo nv, Tielt

3. DE STAD RONSE, OOST-VLAANDEREN.

Het landschap van de Vlaamse Ardennen.

Ronse

Kleine landschapselementen

Kleine landschapselementen (KLE's) zijn bijvoorbeeld wegbermen, knotbomenrijen, houtkanten, hagen, poelen, taluds,… Het zijn karaktervolle bijzondere elementen in het landschap en ze geven de omgeving nét dat tikkeltje meer. Ze zijn van grote waarde voor fauna, die er voedsel en beschutting vindt.
In het GNOP (Gemeentelijk natuurontwikkelingsplan) wordt bijzondere aandacht besteed aan KLE's.
Om het behoud, herstel en aanleg van KLE's te bevorderen, heeft de stad Ronse een subsidiereglement voor aanplant en onderhoud ervan.

Groen in de stad.

Stedelijk groen vervult een belangrijke rol in het stedelijk weefsel.
Onder 'stedelijk groen' wordt verstaan: parken, pleinen met groenvoorzieningen, perken langs straten, groene verkeersgeleiders, groene hoekjes, plantsoentjes,…
Deze groene ruimten zijn essentieel: ze brengen rust in het straatbeeld, verzachten al het beton en asfalt. Ze brengen kleur in de stedelijke omgeving. In parken en langs groene pleinen wordt gewandeld en gespeeld; mensen ontmoeten er elkaar.
Zonder groene ruimten is een hedendaagse stad onleefbaar.

Bij het groenbeheer van parken en pleinen wordt van de uitgangspunten van harmonisch park- en groenbeheer vertrokken.
Eén van de hoofdlijnen in het beleid van de stad Ronse rond groen en natuur is de natuur in het buitengebied te linken met de stadskern door het uitwerken van een netwerk van groene ruimten en trage wegen . Door het verbinden van het buitengebied met de stadskern via het stedelijk groen, het vervlechten van groengebieden met elkaar en het ontwikkelen van het stedelijk groen worden verschillende doelstellingen nagestreefd. Nl.: het draagvlak voor natuur verhogen door de natuur dichtbij te brengen, zachte recreatie bevorderen, leefbaarheid in de stadskern verhogen en natuurelementen verbinden, enz...

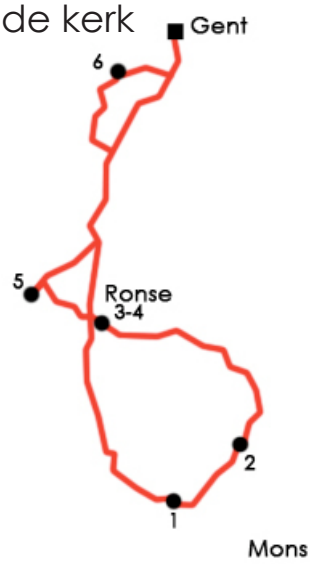

www.ronse.be/algemeen/wonen/milieu/artikel/groen

3. Sint-Hermescrypte en pleinomgeving in de schaduw van de kerk

Situering

3. Sint-Hermescrypte en pleinomgeving in de schaduw van de kerk

Historiek - Ferrariskaart

De crypte is in West-Europa een typisch verschijnsel van de Romaanse architectuur. Het staat steeds in verband met de verering van de plaatselijke heilige.
In Ronse is dat Sint-Hermes, die aanroepen wordt tegen zenuw- en geestesziekten.
De crypte is een vrijwel uniek monument. Nergens in ons land treft men dergelijke perspectieven en tegelijk zo'n intieme sfeer aan.

Niettegenstaande de diversiteit in stijlen bezit ze een prachtige architecturale eenheid.

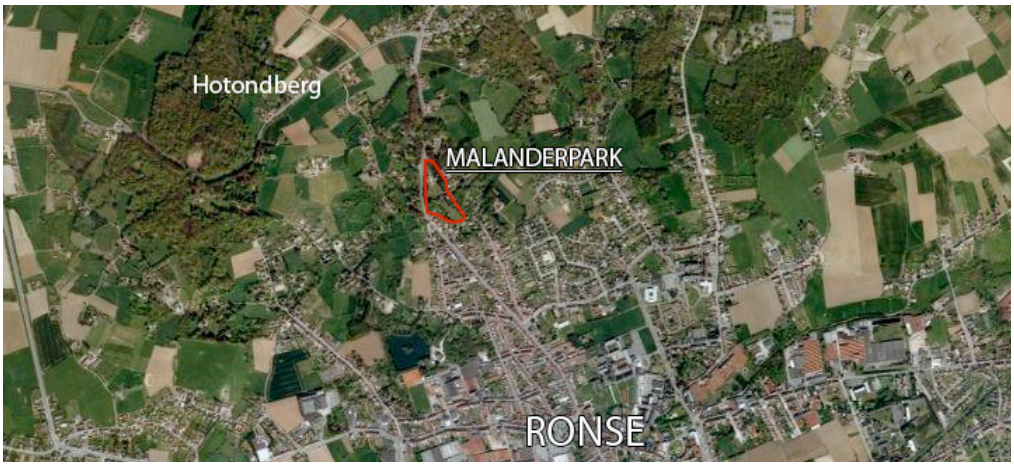
Van de oorspronkelijke Romaanse crypte staan de muren, met uitzondering van het kooreinde, nog steeds overeind. Zij zijn opgebouwd uit blokken bruingrijze ijzerzandsteen. In deze muren ziet men de typische rondbogige venstertjes, de beide originele toegangsdeuren vanuit de bovenkerk (thans grotendeels dichtgemetseld), de 3 nissen van de 'confessio' in het midden van de achterwand en vooral de twee zijkamertjes die als badkamer voor de pelgrims fungeerden. Daar werden de zieken gebaad terwijl in de aanpalende zijkapellen een 'badmis' gecelebreerd werd. Eveneens Romaans zijn 15 van de 24 originele zuilen. Het zijn monolieten die een typisch Romaans kubus- of teerlingkapiteel dragen.

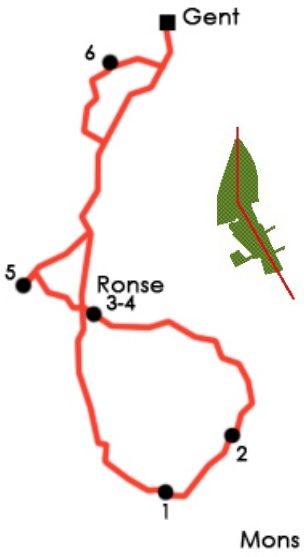
Van de gewelven zijn enkel een paar vlakken in de noordelijke kruisbeuk bewaard. De rest stortte in toen de vieringtoren in 1267 naar beneden kwam. De gerestaureerde gewelven werden in baksteen en met de typische vroeggotische spitsbogen opgetrokken. De zuilen bestaan uit trommels, afgedekt met bladkapitelen.

www.ronse.be/algemeen/vrije-tijd/musea/artikel/crypte

4. Park de l' Arbre de Malander te Ronse:
“Honderd meter boven de zeespiegel”

Situering

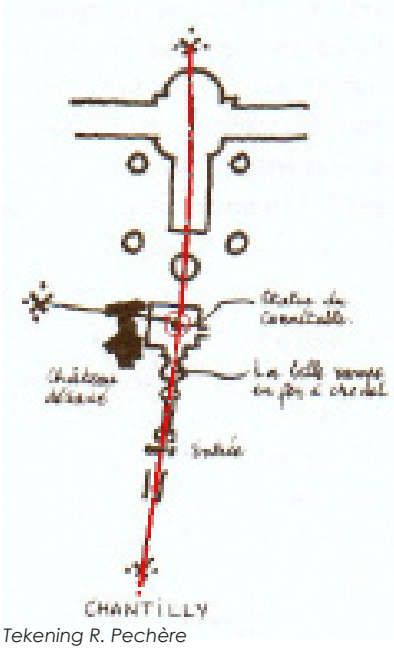

Op de Ferrariskaart (1775) is in grote lijnen de vorm van het park nog steeds waar te nemen. Zowel in de groenstructuur als bij de loop van de verschillende wegen is er gelijkvormigheid met de hedendaagse situatie.

Ami,
Le jardin est temple et message
Il est rythme et forme
Dans le frémissement de la vie.
R. Pechère

Tekening R. Pechère
Barokprincipes

Het park Chantilly: rotatie rond het middelpunt.

4. Park de l' Arbre de Malander te Ronse:
“Honderd meter boven de zeespiegel”

Wedstrijd: aanpak

Duurzame omgang als aanzet.

De geschiedenis indachtig, de herkomst en functies van de vroegere activiteiten onderzoekend, de omgeving opnemen en de mogelijkheden voor de toekomst onderbouwen.

Dit zijn de gegevens die we met het ontwerpteam steeds gebruiken bij de uitwerking van projecten met een belangrijke geschiedkundige achtergrond.
Uiteraard dit vanuit onze bezorgdheid en voorliefde voor het cultureel erfgoed.

De ingrepen binnen dit domein zullen enerzijds ondergeschikt zijn aan de historiek van de bestaande site en anderzijds krachtig genoeg zijn om erop in te spelen om zodoende een uitstraling te bieden.
Een visie die enkel bekomen kan worden in samenspraak en door op een kwaliteitsvolle manier, samen te werken met verschillende instanties
(monumentzorg en landschappen, de opdrachtgevers, enz...).

1. Hoofdtoegang
2. Grasvlakte
3. Het zonnewijzerterras
4. De bovengelegen parterre
5. De lagergelegen parterre
6. Uitkijkterras/zichtas
7. Afhellend gazon
8. Eindpunt van de zichtas
9.Bloemenborder
10. Singelbeplanting

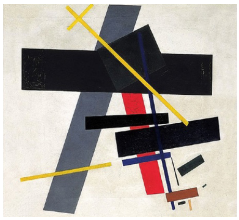
1. Zij-ingang
2. Dakterras, trappenaanleg en helling.
3.Nieuw verbindingspad
5. Grasgradins
6. Groene coulissen
7. Het park
8. Speel-bloemenweide
9.Speelzone 6-12 jaar
10. Avontuurlijk spelen 12+
11. Labyrinth
12. Parkeerruimte

Wanneer men via de Vlaamse kant Ronse komt binnengereden, bevindt de oude stadskern zich in het dal, en het park ligt juist op 100m boven de zeespiegel daar waar de zonnewijzer staat, op het verhoogd inkomgedeelte van het park de l’Arbre de Malander.
De coulissevormige randbeplanting van de historische tuin zorgt via symmetrische assen van bomen en hagen voor verrassende kijkrichtingen.
De centrale as tussenin wordt afgeblokt met, zoals het klassieke symmetrische tuinen eigen is,een gebogen eindpunt en hier met vormgesnoeide linden. Verderop voorbij dit eindpunt ligt een soort arboretum.
De zichtlijn die deels de stadstorens laat zien, wordt vanaf hier vooral belemmerd door hoge populieren en/of meestal wintergroene naaldbomen.
Hoe verschillend beide parkdelen ook zijn, ze hebben één ding gemeen: de sterke helling van het terrein. Meer dan 30 meter is het niveauverschil van het totale park.
Bij het historische park wordt de helling geterrasseerd en met trappen en/of hellende paden overbrugd. Bij het gedeelte met het arboretum houdt dit één grote helling in.
Het totale park ruimtelijk, functioneel en attractief, op een harmonische en doordachte wijze uitwerken, is de uitdaging.

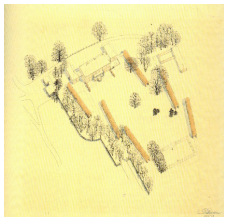
Inzending Bouwmeester
BVVR i.s.m. Architecten Stan & Wout Vandriesche

4. Park de l' Arbre de Malander te Ronse:
“Honderd meter boven de zeespiegel”

Concept

Malevich

+

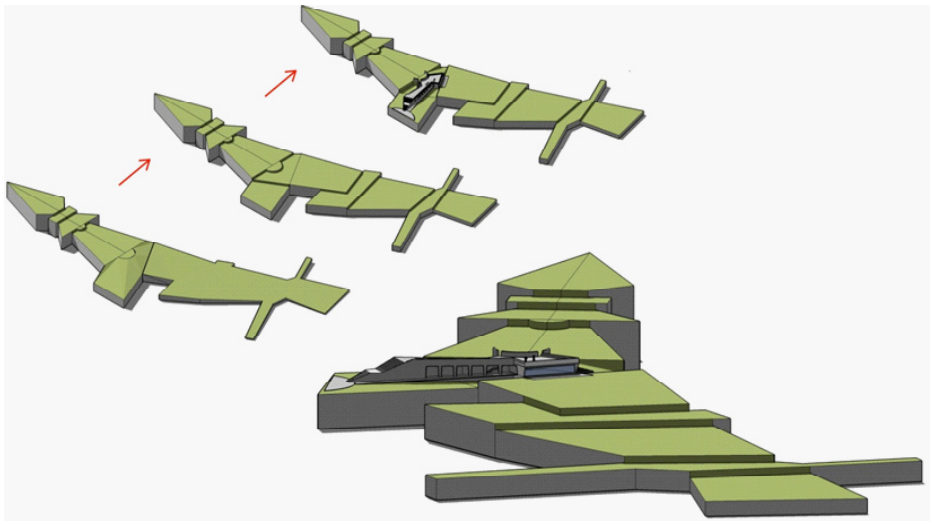

Sörensen

+

Manet

+

Pechère

Aswerking en zicht

Zowel de perspectieven van de klassieke symmetrische opbouw van dit historisch park, als het lager gelegen arboretum met losstaande diverse bomen, hebben door hun aswerking en zicht op de torens van Ronse de hoofdtoon op deze plek.

Alhoewel de twee parken totaal verschillend zijn qua opbouw en inhoud, hebben ze de neerwaartse helling naar de stad toe, gemeen.

Met zichtlijnen te werken om samen met een “wijds gebaar” naar de stad toe een overweldigde perspectief te vormen is onze aanzet. Coulissevormige, lijnvormige beplantingen bezorgen bij vele standplaatsen in het park gerichte “vensters” naar het dal.

Zowel de barokprincipes van A. Le Nôtre, de composities van K. Malevich, de tuintekeningen van C. Th. Sorensen en de schilderwerken van E. Manet zijn hier bronnen van inspiratie.

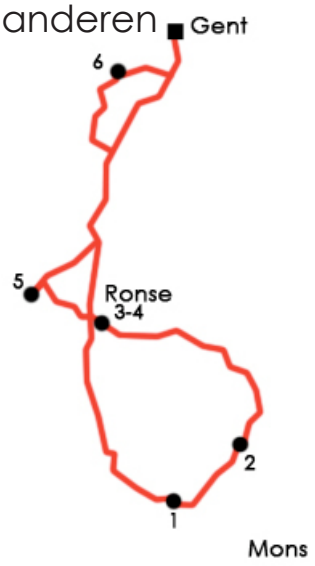
Het ‘optellen’ van deze beelden, samen met de ontwerpvisie van R. Pechère voor het historisch park zijn de conceptuele uitgangspunten.

Zicht vanuit de terrasering naar het ontvangstgebouw

Zicht vanuit de Kruisstraat naar het ontvangstgebouw

5. Landschappelijke tuin als ‘nutstuin’ Kluisbergen - Oost-Vlaanderen
Situering - Ferrariskaart

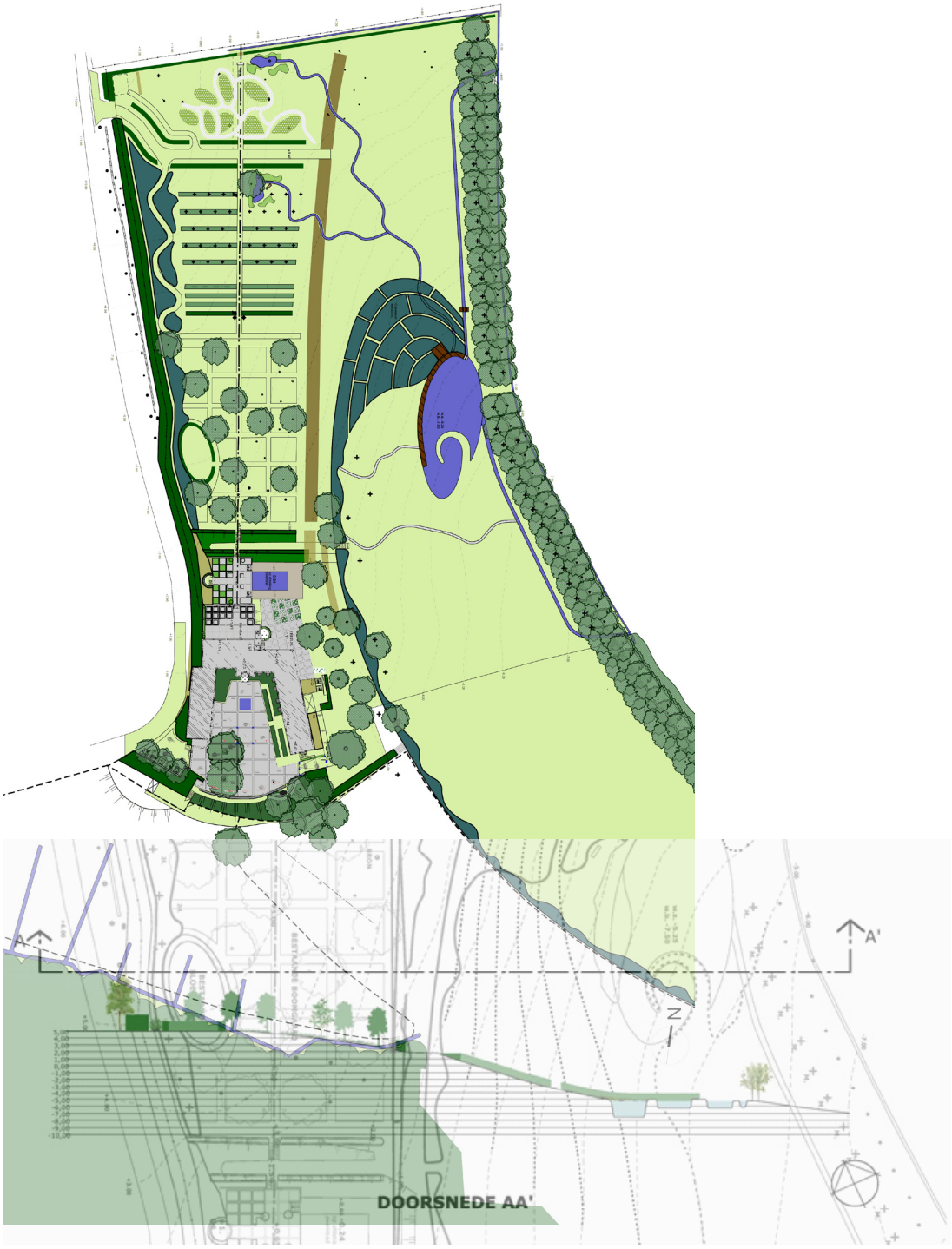

Kwaremont is een dorpje in de Belgische provincie Oost-Vlaanderen en een deelgemeente van Kluisbergen. De plaats ligt in de Vlaamse Ardennen en is bij wielerminnend Vlaanderen vooral bekend door de hellingen, de Kwaremont en de Oude Kwaremont, in het dorp.

De naam is van Gallo-Romeinse oorsprong en betekent “vierkante berg”. Kort na de Tweede Wereldoorlog vestigden zich heel wat kunstenaars in Kwaremont.

5. Landschappelijke tuin als ‘nutstuin’ Kluisbergen

Grondplan - doorsnede

GRONDPLAN EN DOORSNEDE

Toen de hoeve in 1988 werd aangekocht was het landschap rondom getuige van agrarische bedrijvigheid en verderop ligt het naastliggende bosgebied.
In het golvend landschap lag de U-vormige hoeve in aansluiting met het woonerf (nu het voorplein).
Er was een overdekte open doorsteek naar het achterliggende terrein toe (nu de woonkamer). In de achtertuin was een vervallen bakovengebouwtje met hoogstamfruitbomen erachter.

Enkel de gezonde fruitbomen samen met de prachtige kerselaar – naast het voorplein – zijn dit de overgebleven relieken rondom de gerenoveerde woning.

5. Landschappelijke tuin als ‘nutstuin’ Kluisbergen, Oost-Vlaanderen

Deelaspecten

RUIMTE

Het lager gelegen bestaande weidegebied werd onder de vorm van een gebogen keerwand, in een waaiervormige beweging afgebakend. Door een geschoren meidoornmassief dat ongeveer 1 meter lager geplant werd dan het bovengelegen terrein en dat even hoog gesnoeid wordt als deze grasvlakte, bekomt men een speelse afgebakende graas- en bloemenweide.
De golvende akker- en bloemenvelden worden extra onderlijnd door dit haagmassief, zonder dat er een afsluiting voor dieren noodzakelijk is. Het weidse perspectief met de kerk van Oudenaarde aan de einder, wordt een pittoresk panorama. Dit brengt RUIMTE in beeld.

KLEUR

De bestaande vijver die bijna volledig overgroeid was met wilg en els, werd terug uitgegraven. De oevers werden beschoeid. Tussen de steile heling en het watervlak is een passerelle juist boven het watervlak aangebracht.
Aangezien het gehele bovengelegen terrein vele bronnen inhoudt, werd gebruik gemaakt van dit stromend water naar de vijver toe. Waar het water naar boven komt werden de bronvijvers afgeleid via kronkelende, deels bestaande, grachten.
De weelderige overgroeiing brengt KLEUR in het beeld.

PERSPECTIEF

Het voorplein met prachtig uitzicht naar de lager gelegen bosrand wordt aan de vierde zijde afgesloten door een arduinen zitmuur. Aansluitend is er het gazon en op de afwaartse helling een meidoornmassief, dat even hoog als de muur en het grasvlak wordt geschoren.
De weide tussen het voorplein en het bos werd met ontwateringsgreppels voorzien. Deze sluiten aan met het stromend beekje dat graasweide en bos scheidt.
Schapenbruggen (waar dieren niet over kunnen lopen, mensen wel) bakenen de graasweiden af en zorgen evenwel voor een gemakkelijke doorgang.
De doorgangen sluiten eveneens aan bij de naastliggende bloemenweide met ‘uitgemaaide’ graswegen. De lagergelegen knotwilgendreef langs de afwateringsgracht die eveneens de grenslijn vormt tussen gras- en akkerland, brengt PERSPECTIEF in beeld.

GEUREN EN SMAKEN

Is dit alles meer een ode aan het totale landschap met zijn open karakter, dan is de fruittuin, omsloten met los gesnoeide houtkanten, meer gericht naar beslotenheid en privacy. Hier is de ‘Hof van Eden’, met laagstamfruit, kleinfruit, rozen en overgrote bloemvlakken een heerlijkheid van GEUREN EN SMAKEN.
Een ellipsvormig omhaagde moestuin, zorgt voor allerlei groenten. De kruidentuin sluit aan met het bovenliggend terras. Tussen dit terras en de fruittuinen ligt als een parterre ingebed: de geurende rozentuin. Deze is verbonden met het lager gelegen terras.
Schuin geschoren beukhagen, geplant op de hellingen, zorgen voor beschutting. Via diverse trappenconstructies worden verschillende niveaus overbrugd.

GELUID
Enkele sculpturen van beeldhouwer Avi Kenan zijn evenwel op het voorplein (‘Fiddler in de Wind’ – brons 2003) als nabij de rozentuin (‘Ballerina’ – brons 1980) verticale focusobjecten.
De achtergronden van populieren of bosmassieven in de Feelbosstraat met in de boomkronen het spelen van de wind. Het geritsel van de bladeren brengt het GELUID van de natuur.

Horen, voelen, ruiken, smaken en kijken…
Een tuin voor alle zintuigen.

6. Landschappelijke tuin als ‘nutstuin’ Kluisbergen, Oost-Vlaanderen

6. Het leielandschap van Ooidonk en Sint-Martens-Latem.

Tussen Deinze en West-Vlaanderen is de Leie deels gekanaliseerd.
Oude leie-armen vormen een uitgelezen stekje voor menig visser of een uitnodiging voor de zwemmer.
Het Warandebos te Deurle lokt vele wandelaars.
De landduinen op en rond de golf in Sint-Martens-Latem zorgen voor een typisch landschap evenals de kouterruggen in de buurt van de Leie.
Natuurgebieden zoals de Zeverenbeekvallei en de Oude Spoorwegberm in Zulte werken uitnodigend.
De indrukwekkende Astenedreef heeft iets romantisch.
En wie is niet onder de indruk van de meanderende Leie in de buurt van het kasteel van Ooidonk?

De actuele Leiebedding wordt te Latem afgeboord door een goed ontwikkelde oeverwal. Deze is hier enkele tientallen meters breed en ongeveer 1 m hoog. Voornamelijk opgebouwd uit zandig bodemmateriaal.

Deze natte en kleiige gronden kennen hun grootste uitbreiding in de Latemse meersen. Daar beslaat de alluviale vlakte de hele zone tussen de Leiebocht en het (land)duingebied. Dit laaggelegen, hoofdzakelijk vochtige, gebied is verre van uniform.

De Latemse meersen zijn gelegen in het noorden van de gemeente Sint-Martens-latem langs de rechteroever van de Leie.
Ze vormen een erkend natuurreservaat van bijna 19ha.
Deze winterkom ligt zes à zeven meter boven de zeespiegel, amper één meter boven het gemiddelde peil van de Leie. In talloze sloten is een rijke watervegetatie te vinden. De maaivelden staan er in het voorjaar, met hun zachte witbol van de paardenbloem en madeliefjes, kleurig bij.
Op de vochtige kleiplekken, gebruikt als weidegrond, straalt in april de dotterbloem tegen het donkergroen.

6. Terrassentuin te Sint-Martens-Latem

Situering

In de vroegere meersen van de Leievallei te Sint-Martens-Latem, zijn de landschapsschilders van de Latemse school (E. Claus, Fr. Vandenberghe,..), de zieners geweest van dit mooie, Vlaamse, agrarische landschap.

Vandaag zijn heel wat weiden tot aan de oevers verkaveld geweest om hier, soms indrukwekkende, villa's met tuinen neer te zetten.

Een bouwgrondperceel gelegen langs de Nelemeersstraat, waarbij het achtergelegen opgeschoten Elsenbosje spontaan gevormd werd tussen de ontwateringsgrachten; maakt een link met de natte Leiemeersen.

Aan de hogergelegen straat is op hetzelfde niveau een blokvormig woonvolume met omsloten binnentuin uitgewerkt.
Aan de overkant van de straat ligt de Latemse golf.

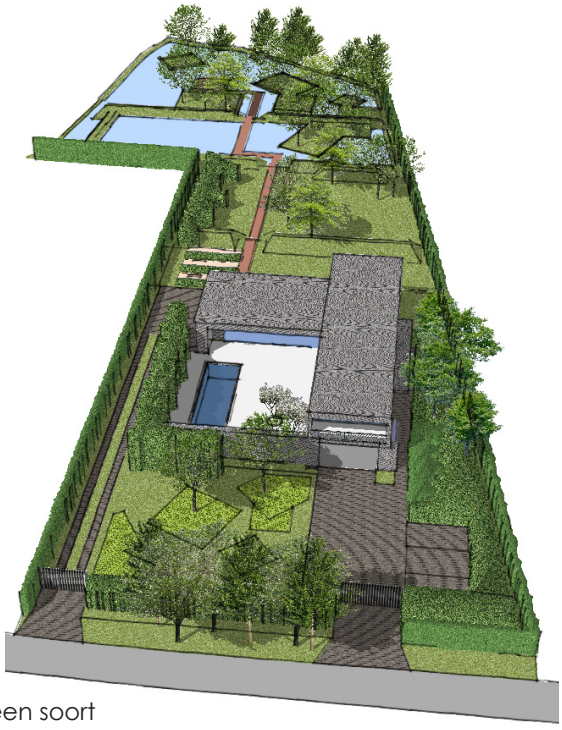
Emile Claus, Koeien wadend door de Leie, 1899

Emile Claus, Jonge boerenvrouwen aan de Leie, datum onbekend

6. Privé tuin Sint-Martens-Latem
Grondplan - 3D - Concept

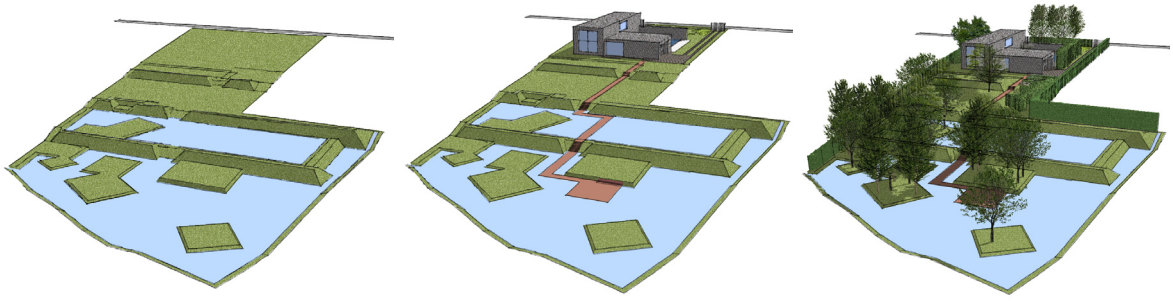

Het idee, om het elsenbosje met grachtenstelsel uit te werken als een soort "verdronken waterland" waarbij de hoge waterstand 's winters het terras onder water houdt en pas wanneer de natuur het wilt, met de frisse lente bloot komt te liggen en weer "bruikbaar" wordt-, vormt hierbij een dialoog met de natuur…
De verschillende grasbermen zijn een opdeling of terrassering in dit afhellend terrein, waartussen de los opgeschoten elsen het licht en schaduwbeeld en de verticaliteit benadrukken.

Als "geworpen speelkaarten" krijgen deze bomen een aarden voetstuk in het watervlak met eronder een bosrijke vegetatie.
Dichterbij de woning worden de bloemenweiden grasvlakken of gemaaid gazon.

De voortuin is een aansluitend gemaaid en open geheel met het golfgebeuren, terwijl de binnentuin een louter privé binnenplaats is en het achterliggend gedeelte eerder een aansluitend geheel vormt met het "oude begroeide" Leiebekken.

BVVR i.s.m. Arch. Corinne Veckmans

6. Privétuin Sint-Martens-Latem
AFBEELDINGEN

